

СУТНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА СТАН ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Н.Г. Ведмідь, студент гр. М-91,

Н.О. Байстрюченко, к.е.н., ст. викладач кафедри управління

Сумський державний університет, м. Суми

У всьому світі сьогодні досить широко постає питання екологічної безпеки підприємств. Стабільне функціонування, зростання економічного потенціалу будь-якого підприємства в умовах ринкових відносин багато в чому залежать від наявності надійної системи екологічної безпеки. Формування системи екологічного менеджменту передбачає впровадження природоохоронних і енергозберігаючих технологій, що робить виробництво економічно вигідним, екологічно безпечним та соціально необхідним. Тому надзвичайної актуальності сьогодні набуває пошук механізмів прийняття менеджерами різних рівнів ефективних рішень, які би приносили вигоди та позитивні наслідки як підприємствам, так і навколишньому природному середовищу.

Метою екологічного менеджменту є пошук забезпечення найбільш прийнятних рішень у сфері керування природоохоронною діяльністю, мінімізація негативних впливів діяльності на навколишнє природне середовище [1, с. 23].

Основні тенденції, що існують зараз в Україні щодо екологічної діяльності суб'єктів господарювання та екологічного менеджменту можна сформулювати наступним чином:

1) недостатня увага до вирішення екологічних проблем та врахування екологічних факторів у бізнесі;

2) обмеженість організаційної структури екологічного менеджменту при взаємодії різних ланок не забезпечує колегіальність і своєчасність у прийнятті рішень та ефективність у роботі;

3) низький рівень підготовки кваліфікованих керівників середньої ланки, які б могли швидко реагувати на зміни з урахуванням екологічних факторів;

4) відсутність належного виховання, екологічної й технічної культури.

Визначальною ланкою в системі екологічного менеджменту повинна стати екологічна служба підприємства, або стосовно невеликих виробництв, окремих кваліфікований спеціаліст, уповноважений вирішувати відповідні питання. Важливість впровадження екологічної служби зводиться до того, що є можливість досконало вивчити вимоги і можливості в певній сфері діяльності, здійснити ефективне управління та менеджмент [2, с. 25].

На практиці зустрічаються чотири основні типи структур систем екологічного управління і менеджменту підприємства:

1) структура з відсутньою екологічною службою або фахівцем в області екологічного менеджменту;

2) структура, в якій екологічна служба (посадові обов'язки менеджера) суміщена з яким-небудь іншим підрозділом підприємства;

3) структура, в якій екологічна служба (менеджер) виділена в окремий підрозділ (посада);

4) структура, в якій екологічна служба виділена в окремий підрозділ. Але підприємств, які мають подібний елемент у своїй організаційній структурі лише близько 23% чисельності всіх в Україні.

Аналіз досвіду підприємств Західної Європи, які успішно вирішують природоохоронні завдання, показує, що причини екологічної служби в організаційну структуру підприємства обумовлені: законодавчими вимогами (43,3 %); прагненням до підвищення ефективності екологічного менеджменту (37,8 %), прагненням до поліпшення екологічного іміджу в суспільстві (34,4 %), прагненням до кращої мотивація працівників (32,2 %), екологічно орієнтованої зміни окремих функцій (27,8 %), прагненням до використання нових можливостей на ринку (17,8 %), екологічними змінами в структурі бізнесу (7,8 %) [3].

Система екологічного менеджменту на вітчизняних підприємствах є слабо розвиненою. Для вирішення цієї проблеми необхідно розробити єдину законодавчу базу для регулювання екологічної безпеки підприємств, дотримання міжнародних стандартів екоменеджменту зробити обов'язковими для підприємств, проводити пояснювальну роботу з керівниками підприємств метою пояснення важливості впровадження системи екоменеджменту, розвивати систему екологічного виховання населення тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Екологічний менеджмент : навч. посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. - К. : Знання, 2006. - 366 с.
2. Екологічне управління : підручник / В. Я Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський [та ін.]. - К. :Либідь, 2004. -432 с.
3. Латишева О. В. Екологічна орієнтація перебудови організаційної структури вітчизняного підприємства промислової сфери [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/EkBud/2011_2/st-03.pdf.

Екологічний менеджмент у загальній системі управління : збірник тез доповідей Тринадцятої щорічної всеукраїнської наукової конференції, м. Суми, 17-18 квітня 2013 р. / Відп. за вип. О.М. Теліженко. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 27-29.